

שבעת ימים פרק ראשון יומא

י.ז.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלף לאו וכו' הפתח מגולה חצי הרחב היכל דרומי כלה המזבח והוא כנגד חצי הלל הפתח וכו' קאי וכו' שמעין מהא סתמא וכו' הני עשרים וחמש חמשים שאין אתה ומוך בין כנגד וכו' גדול קאי וכלה כנגד אלמנע עורה והמזבח סולו למקום השולחנות והנסיך וכו' דאמר ליה הממונה וכו' אלמנע רובא דמונח: (ג) שם ד"ה ממנבל סידרא דאחי מנדוס לפון דמתחזי ליה:

רבינו הגנאל

וכי מאן גנא מדות ר' אליעזר בן יעקב. ובא רב אדא בר רב יצחק לאוקומה ביא חלוקה ואמר הא לשבא אקצויי מקצייא מאן דאחי מצפון כו'. פ"י אקצויי מקצייא כלומר דמזרח ומערב (משוכה) מן הזווית במעט, ומאן דקאי לדרומה חזי לה בצפון ומאן דקאי בצפון חזי לה בדרום והאי דקריא צפוניא (ב) צפוניא לעזרה. והאי דקרי לה דרומית דרומית לחיל. ולא פלגי לעולם בקרן דרומית דהני ארבעו הוו בחרתי בתניין. ו' לישכות היו שם במקום אחד באמצע מקצועותיו מרובעות שהיו כנגד שתיים, וקיימן לצפון עזרה, שתיים סמוכות לעזרה ושתיים סמוכות לחיל, ההמוכות לעזרה בקדשי והסמוכות לחיל בחול. והשתיים דברי הכל שמתיהן שוין לשכת הטלאין ולשכת עושי לחם הפנים. וכו' ואחרות היא גנא קרי להו לשכת החותמות ולשכת בית המוקד^(ג), והאי גנא לא פריש לה אלא בסימנין, וכו' על שם בית המוקד. ומסתברא לשכת הטלאים היא מערבית דרומית לומר שסמוכה היא לעזרה. והשונה צפונית מערבית ומגן שהיא דרומית מערבית מדרמין לשכת לחם הפנים אישבת לחם הפנים. והוא בריה דרב יהושע מר חשיב דרך ימין ומר חשיב דרך שמאל.

דהדין עמו דהתם לא מתחזיא פתחא מחמת י"ב מעלות שצין האולם ולמוצה להכי נקט למעלה מן הסובב לפי שאותם מעלות הם שש אמות והם כלים כנגד כניסת הסובב שהוא כמו כן שש אמות מן הקרקע ומה שהקשה רש"י אמאי לא משני דשולחנות ככלל נספין וכו' פלגינן ככ"ה אמות י"ב ומחלה צין הכבש לכותל והשאר לשולחנות וכו' הו"ע י"ד ומחלה ולא מתחזי פיתחא כניסת היסוד והסובב לא ידענא מי דחקו לפרש כן שהספר מקשה מהנהו צ' אמות דכניסת היסוד והסובב ומומוך כך הקשה מה שהקשה שהרי נוכל לפרש דבפשיטות הוא מקשה והא ר"י אית ליה מוצח ממונע וסתמא דמדות לית ליה ממונע ולכל הפחות רוציה דזרוס וא"כ סתמא דמדות דלא כוותיה והא דמסיק אלף שמע מינה ר' אליעזר בן יעקב היא דלאמר כוליה דזרוס ולא קאמרינן דמתנימין דמדות ס"ל דרוציה דזרוס ולהכי היה כותל מזרחי נמוך משום דמיכסי פיתחא כשלאמר ש"צ אמות ומחלה היה צין כבש לכותל וא"כ לא יהיה לו ראייה מההיא דחיתי כראצ"י יש לומר משום דלא אשכחן אלף שלש מחלוקת צה מילתא איכא למהן דלאמר כוליה בצפון ואיכא למה"ד כוליה דזרוס ואיכא למה"ד ממונע וכיון דההיא דמדות לא מנינן לאוקומה כמאן דלאמר כוליה בצפון ולא כמאן דלאמר ממונע אין לנו לצדות מוצחו מחלוקת רביעית ולומר דקסבר מתנימין דמדות רוציה דזרוס כיון דלא אשכחן תנא דלאמר הכי אלף על כרחין ראצ"י היא דלאמר כוליה דזרוס ומה שפירש רש"י הא מני ר"י היא דקאי אההיא דתמיד אין הלשון משמע כן דהכי הוה ליה לנימיר מאן תנא תמיד ר"י היא ועוד לשון הא מני רבי יהודה היא משמע דקאי אהך דלתיק מיינה ועוד כיון דלא תנא לשהוי אלף דלא תקשי סתמא דתמיד דמדות וקאמר ר"י היא אההיא דתמיד ואין לו כח לאוקומה כוותיה אלף משום דאשכחן דפליג אמדות טפי הוה ניחא לנימיר מדאשכחן דריש פרק קדשי קדשים (יחסיס דף נ"א): דסתמא דתמיד קא סברא מוצח ממונע כרבי יהודה ולא כראצ"י דקסבר כוליה דזרוס קאי ועוד קשה לימנא אצח שאול היא אההיא דתמיד כמו שהוכחתי לעיל דסתמא דתמיד דפליג אסתמא דיומא אצח שאול היא ועוד שהוא מוחק הספרים דבכל הספרים גרס כמסקנא אלף לאו שמע מינה ראצ"י היא שמע מינה:

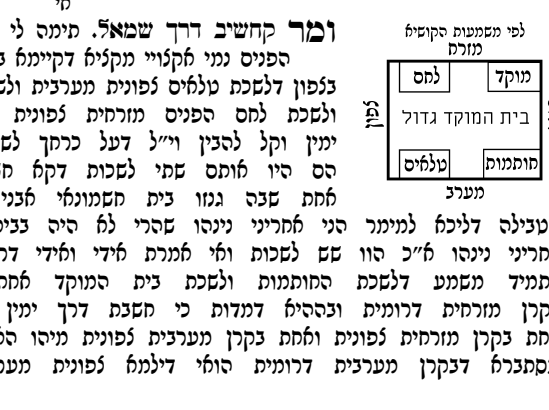
וְבַר קָא חֲשִׁיב דֶּרֶךְ שְׂמַאלָא. תימנא לי משני לאידי ואידי דרך ימין ותנא דתמיד קא חשיב מגואלי דקאי צבית המוקד גדול ופניו כנגד הלשכות ותנא דמדות קאי מאצבראי בעזרות ופניו ללשכות וקל להדין וי"ל דבמסכת תמיד פרק אמר להן הממונה (דף ג'). קטני בתר שהיו מפיסין אמר להן הממונה הביאו לי טלה מלשכת וכו' ולקמן בפ"ב (דף כה). אמר שהיו מפיסין בלשכת הגזית אלמנא דקאי מאצבראי ולא קאי צבית המוקד ולהכי לא חוקמא דקאי מגואלי:

היה דלחם הפנים כה ואין

אלף לאו שמע מינה ראצ"י היא. ואיכסי ליה בצמלה יתירה ולא צמחה דשמעין ליה לראצ"י צפ' שלישי (לקמן דף לו). דלאמר כוליה מוצח דזרוס קאי וכל חזי חלל הפתח מגולה (ב). ואי קשיא איכי מתוקמא סתמא מדות אליציה הא שמעין מהא סתמא שאולכ המוצח שבע אמות בצפון על כרחין הא מפרש"י הני עשרים וחמשה אמות שאתה נותן שצין כבש לכותל אלף חמשה אמות ומחלה והכבש והמונח ששים ושתים הרי המוצח כולו דזרוס קאי וכולו כנגד אלמנע עורה והמזבח כולו למקום הנספין. וא"כ אם כן שלא דקדק התנא לחלקו לתלפין ויש לך להרבות ולמעט להיכן שתרצה כר"י מני מני' מוקמת לה ויהא מוצח ממונע בצמלע עורה כ"ז מן עשרים ואחת ומחלה מהם צין כבש לכותל והכבש שלשים וחזי המוצח ששה עשר נמנא אלמנעו של מוצח לכוף ס"ז ומחלה שהוא אלמנע עורה הא לא מני' אמת שלש יהו מקום השולחנות והנספין אלף שלש ומחלה. ובעיני נראה לפרש הא דרב אדא בר אבהו וכל הסוגיא בצפון אחר רב אדא בר אבהו אמר הא מני אמתיתין דתמיד אמר להם הממונה קאי דרמיא מדות עליהם מתנימין דתמיד דפליגי אסתמא דמדות ר"י היא שמעין ליה דפליג אסתמא דמדות דתנא ר"י אמר מוצח ממונע וכו' ואי ס"ד מדות ר"י היא מי משכחת לה והא תנן כו' אלמנא רוציה דמונח דזרוס קאי שמע מינה ולא גרסינן אלף לאו שמע מינה ר"י היא והכי פירושו שמע מינה מדות לאו ר' יהודה היא: **רב אדא בר יצחק אמר הא לשכח העלאים אקצויי מקצייא.** בשתי המקצועות נראית שארובה היא ועומדת במערב ומארכת לגד הצפון ודרוס עד קרוב למקצועות שמאכן ומאכן: **ודאי מנפון מיתחזיא ליה.** משוכה לגד דרוס יותר: **ודאי מדרום מיתחזיא ליה.** משוכה לגד צפון: **מסבברא דמעריצית דרומית הוה.** טפי ומודי צה תנא דתמיד אלף דנקיט סידרא (ג) מדרום לצפון מיתחזי ליה דרך הילכו כאליו הוא בצפון: **מדרמין לחם הפנים.** דהוה סלקא דעתיה שהוא מונה והולך דרך ימין מנפון למערב וממערב לדרום ומדרום למזרח לשכת הטלאים צפונית מעריצית לשכת החותמות דמעריצית צמורחית לשכת בית המוקד דצמורחית עלה מתני' דמדות דתמיד דרומית מוצרית היא איתיה לשכת לחם הפנים: **ומשניין אמר רב הונא בריה דרב יהושע.** תנא דמדות קא חשיב דרך ימין כדמפרש בהדיא דקאזיל ומני מדרום למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב וממערב לדרום והצח להקיף סביב כל הבית ומקיף דרך ימין מצפון זהו סדר הקפתו ומתנימין דתמיד דלא פירש מידי איכא לנימיר דדרך שמאל מנה וכו' לא תיקשי מידי מהשתא:

וְבַר קָא חֲשִׁיב דֶּרֶךְ שְׂמַאלָא. תימנא לי משני לאידי ואידי דרך ימין ופניו כנגד הלשכות ותנא דמדות קאי מאצבראי בעזרות ופניו ללשכות וקל להדין וי"ל דבמסכת תמיד פרק אמר להן הממונה (דף ג'). קטני בתר שהיו מפיסין אמר להן הממונה הביאו לי טלה מלשכת וכו' ולקמן בפ"ב (דף כה). אמר שהיו מפיסין בלשכת הגזית אלמנא דקאי מאצבראי ולא קאי צבית המוקד ולהכי לא חוקמא דקאי מגואלי:

(א) ע"י בעיור ערך דן ק"י כס"ר משה הרטלן.

תוס' ישנים

האי דישבא אקצויי מיקצייא כו'. הקשה ריב"ז למה הולך למדן קן, לישני ליה צבית המוקד היה לצפון של עורה, וא"כ היה או דרוס צבית המוקד צפון עורה, וא"כ הא דקאמר בתמיד דלשכת טלאים הויה במקצוע צפונית מעריצית היינו צפונית מעריצית דעורה שהוא מעריצית דרומית של צבית המוקד, היינו דקאמר בתמיד מדות דלשכת טלאים מעריצית דרומית מצבית המוקד קאי (מני). וצבתי אחי נמי שפיר מלחם הפנים דקחשיב ליה מצבית צקן מוצרית דרומית ובתמיד חשיב ליה מצבית צקן (מעריצית) [מרוחין] צפונית. דהא דחשיב ליה מצבית צקן מוצרית דרומית היינו מוצרית דרומית צבית המוקד שהוא צפונית [מוצרית] של עורה, ואחי נמי שפיר הא דקאי בתמיד לשכת צבית המוקד ולשכת החותמות דלא חשיב הכא, שאותן שתיים לנין הוו בעורה. ובמדות שפירש לשכת צבית גזו צבית חתומא אכתי מוצח ולשכת בית העובלה דלא חשיב הכא. ואין זו קושיא כלל, כי אין זו למנות לשכת לחם הפנים ולשכת טלה קרנן בעורה וצבית המוקד, שהרי לא היו אלף צבחת מן ומחלה מופסקת בין שתיים, וא"כ היך היו שם ד' לשכות, והלא לא היו שם (אלף) דרומית לשכת בית המוקד דצמורחית עלה מתני' דמדות דתמיד דרומית מוצרית היא איתיה לשכת לחם הפנים: **ומשניין אמר רב הונא בריה דרב יהושע.** תנא דמדות קא חשיב דרך ימין כדמפרש בהדיא דקאזיל ומני מדרום למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב וממערב לדרום והצח להקיף סביב כל הבית ומקיף דרך ימין מצפון זהו סדר הקפתו ומתנימין דתמיד דלא פירש מידי איכא לנימיר דדרך שמאל מנה וכו' לא תיקשי מידי מהשתא: